

Álomvilágok

Kortmann-Járay Katalin & Mendreczky Karina

*[A]z igazság nehézágyúit sem lehet bevonszolni
olyan törekeny szerkezetekbe,
amilyenek az emberi társadalmak.
Ottlik Géza: Iskola a határon*

Legkésőbb Freud óta biztosan tudjuk, hogy az álmjelenségek nem írhatók le a mindennapi élet logikájával. Személyek, tárgyak csúszhatnak össze, értelmét veszti az idő naiv fogalma, az érzelmek és az egyéni értelmezések felülírhatják akár azokat a legegyszerűbb szabályokat is, amelyeket az ébrenlét során nemcsak magától értetődőnek, hanem megkérdőjelezhetetlennek is gondolunk.

Kortmann-Járay Katalin és Mendreczky Karina munkái formanyelvükben és mélyebb struktúrájukban is leképzik az álm tulajdonságait, képzet-társítások, emlékek és személyes benyomások alapján szerveződnek, mint a szürrealizmus nagy művészeti hagyományának folytatói. Tagadják az egyszerűen megragadható formát, ahogy montázsokból, elsősorban önállóknak tűnő részletekből épülnek fel, melyek kapcsolatainak felfejtése komoly értelmezői és empatikus munkát igényel. Így tűnhetnek fel portrék a kuglófsütő formába állított napernyőn, és nőhet hatalmasra a mosolygós arcú gyermek-felvágott.

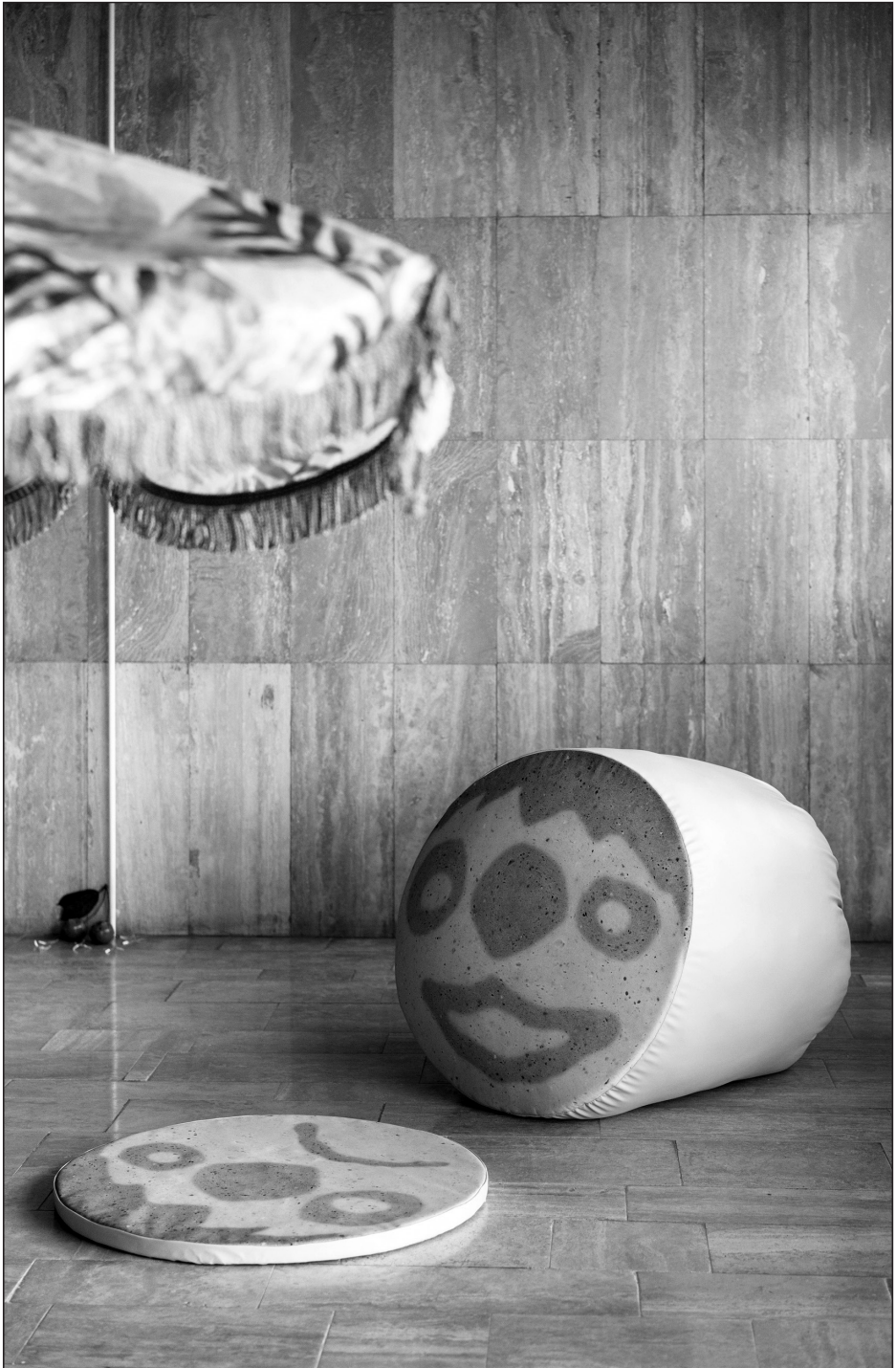
A művek mélyén azonban ennél többről van szó; a fogalmak elhatárolhatóságára kérdeznek rá. A múlt, jelen és jövő, melyeket az ok-okozati rendszer hideg logikája köt össze, valójában csak a klasszikus fizika rigid világában értelmezhetőek, az emberi gondolkodásban és kapcsolatokban kölcsönösen áthatják egymást. A műtárgyak, melyek a tankönyvi esztétikában különálló univerzumok, számukra folyamatosan változó asszemblage-ok, közös elemekkel, újra- és újraformálódva, ahogy a gondolatfolyamok mozognak előre az időben. Új kontextusuk egyszerre hoz létre új műtárgyat és vele új jelentést, és őrzi meg a régi emlékét, ahogy teljes értelmezésükhöz nemcsak az adott műtárgy, hanem minden egyes elemének a saját története is hozzátartozik. Így jelenhet meg újra és újra egy betonvasból hajlított pókháló (!) melynek lyukaiban emlékképek lebegnek.

A fogalmak végtelen összetorlódása során lassan megkérdőjeleződik az esztétika egyik utolsó megmaradt fogalma is, az alkotó, ahogy a kiállítás önmagában válik műtárggyá, kollektív alkotómunka eredményévé, ami jóval több, mint a részletek összessége. Az *Oázis* így különös értelmet nyer; nemcsak homokliget, hanem egy különleges törvényeknek engedelmessé menedék a mindennapi élet sivatagában.

Gárdonyi László

Mendreczky Karina: Napernyő

Kortmann-Járay Katalin: Az igazság szája (Csillagok között)

20

Kortmann-Járay Katalin: Kapcsolat (Telefon)